

ВИКЛИКИ ДЛЯ ЛОГІСТИКИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ

Семченко Н.О., Андрійчук А.О., Попова Я.Д.
Національний авіаційний університет

The study examines the current challenges for Ukraine's logistics in the context of armed conflict, which has been ongoing since 2014 and has significantly escalated in 2022 after a large-scale invasion of the Russian Federation. The main focus is on the effects of war on internal and external logistics, as well as on the main problems faced by both public and private structures in ensuring the effective movement of goods.

Логістика є однією з найважливіших складових економіки будь-якої країни. Ефективна логістична система дозволяє забезпечувати безперервний рух товарів, ресурсів і послуг, підтримуючи внутрішню економіку та міжнародну торгівлю. Проте в умовах війни функціонування логістики зазнає значних викликів, що негативно впливає на стабільність економіки та продовольчу безпеку країни.

З 2014 року Україна стикається з безперервним військовим конфліктом, який призвів до значних руйнувань інфраструктури, економічного спаду та зміни логістичних ланцюгів. Втручання російської федерації у 2022 році ще більше загострило ці проблеми, завдавши значних ударів по ключовим транспортним вузлам та інфраструктурі країни.

Основними викликами для логістики в Україні з початком війни стали наступні моменти:

1. Руйнація інфраструктури

Війна завдала значних пошкоджень дорожній, залізничній, авіаційній та портовій інфраструктурі України. За даними Міністерства інфраструктури, станом на кінець 2023 року зруйновано понад 30% залізничних колій та пошкоджено або знищено близько 25% автомобільних шляхів [1]. Це призвело до значного ускладнення перевезення вантажів, особливо в зонах, що безпосередньо прилягають до лінії фронту.

2. Зростання вартості логістичних операцій

З огляду на необхідність забезпечення безпеки перевезень та перебудову логістичних ланцюгів, вартість логістичних операцій значно зросла. За оцінками експертів, вартість перевезень вантажів у

регіонах, що знаходяться в зоні бойових дій, збільшилася на 50-70% у порівнянні з довоєнним періодом [2]. Додаткові витрати на забезпечення безпеки конвоїв, а також на використання альтернативних маршрутів через блокування традиційних шляхів ускладнюють логістичні процеси.

3. Зміни в міжнародній торгівлі та логістичних ланцюгах

Через закриття портів на Чорному морі, особливо в Маріуполі та Бердянську, значно скоротилися можливості України щодо експорту. Це спричинило переорієнтацію експортних потоків на західні кордони, де виникли нові виклики через недостатню кількість транспортних коридорів та перевантаження на митних постах [3]. Європейські партнери України надають допомогу у вирішенні цих проблем, але переорієнтація експортних маршрутів вимагає часу та значних ресурсів.

4. Людський фактор

Однією з найбільших проблем для логістики в умовах війни є дефіцит кваліфікованих кадрів. Багато водіїв, диспетчерів та інших працівників логістичної сфери були мобілізовані або залишили країну. Це призвело до браку персоналу та зниження ефективності логістичних процесів, оскільки в умовах воєнних дій потрібні кваліфіковані спеціалісти з транспортних технологій, які здатні вирішувати складні завдання в умовах невизначеності, оперативно діяти і приймати виважені рішення [4].

5. Вплив на гуманітарну логістику

Гуманітарна логістика під час війни відіграє ключову роль у забезпеченні населення продуктами харчування, медикаментами та іншими життєво необхідними товарами. Однак через бойові дії та руйнування інфраструктури доставляти гуманітарну допомогу до окремих районів стало надзвичайно складно. Наприклад, через бойові дії на сході країни багато міст і сіл залишаються ізольованими, що значно ускладнює процес доставки допомоги [5].

6. Міжнародна підтримка та нові можливості

Хоча війна створила багато викликів для логістики, міжнародна підтримка також відкрила нові можливості для розвитку галузі. Наприклад, Європейський Союз та інші міжнародні партнери надають Україні фінансову, технічну та логістичну допомогу, спрямовану на відновлення пошкодженої інфраструктури та розвиток нових транспортних коридорів [6].

7. Виклики нормативно-правової бази

Нормативно-правова база, що регулює логістику в Україні, також зазнала значного тиску під час війни. Багато законів і регуляцій, які

діяли до війни, стали неефективними або потребують значних змін у нових умовах. Одним з основних викликів є адаптація законодавства до нових реалій бойових дій та потреби економіки. Водночас з'явилися численні тимчасові регулювання щодо експортних обмежень, перевезень через військові зони, а також забезпечення безпеки логістичних ланцюгів [7]. Недостатня швидкість прийняття нових законів та відсутність чітких механізмів контролю часто створюють правову невизначеність для логістичних компаній.

8. Взаємодія з міжнародними організаціями

Окрім технічної та фінансової підтримки від міжнародних партнерів, війна створила нові виклики для інтеграції української логістичної системи до європейських та глобальних мереж. Військовий конфлікт та зменшення інфраструктурних можливостей України змусили міжнародних партнерів розробляти альтернативні шляхи доставки товарів, а також нові транспортні коридори для українського експорту [7].

Висновок

Війна в Україні спричинила значні виклики для логістичної галузі. Руйнування інфраструктури, зростання вартості логістичних операцій, переорієнтація на нові експортні маршрути та дефіцит кваліфікованих кадрів значно ускладнили логістичні процеси. Водночас міжнародна підтримка відкриває нові можливості для розвитку української логістики та інтеграції її в європейські та світові транспортні мережі. Майбутнє української логістики залежить від успішного подолання цих викликів та ефективного використання міжнародної допомоги для відновлення інфраструктури та поліпшення логістичних процесів.

Список використаних джерел

1. Міністерство інфраструктури України. – Режим доступу: <https://mtu.gov.ua>
2. Дослідження Центру транспортної логістики. – Режим доступу: <https://ctl.ua>
3. Європейська комісія, звіт про гуманітарну логістику. – Режим доступу: <https://ec.europa.eu>
4. Асоціація міжнародних перевізників України. – Режим доступу: <https://asmap.org.ua>
5. ООН, звіт про гуманітарну допомогу в Україні. – Режим доступу: <https://un.org/ukraine>
6. Законодавчі ініціативи щодо логістики в Україні. – Режим доступу: <https://rada.gov.ua>
7. Європейський Союз, фінансова підтримка України. – Режим доступу: <https://europa.eu>